

YTTRANDE

Dnr S2017/03403/FS

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm den 20 oktober 2017

Kunskapsbaserad och jämlik vård – Förutsättningar för en lärande hälso- och sjukvård (SOU 2017:48)

Sammanfattning

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att

- lagen om läkemedelskommittéer ska upphävas,
- regeringen ska inrätta ett kansli för kunskapsbaserad och jämlik vård,
- Socialstyrelsens nationella riktlinjer ska renodlas till underlag för planering och prioritering till stöd för politiker och andra beslutsfattare inom landsting och kommuner, samt att
- ansvaret för utgivningen av Läkemedelsboken flyttas till landstingen.

I övrigt stöder förbundet utredningens samtliga förslag.

Allmänt

Utbudet av ny kunskap för hälso- och sjukvården samt äldreomsorgen är enormt och det växer stadigt. Detta gör att det finns ett stort behov av styrning och samverkan för att kunskapen ska nå dit den behövs, så snabbt och effektivt som möjligt. De förslag som utredningen har är ett stort steg i riktningen att definiera olika behov och att underlätta inhämtandet av kunskap på alla nivåer inom vård och omsorg.

16.2.1 Förslag om professionernas förutsättningar att utföra sitt arbete

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att en bestämmelse ska införas om att vården ska utövas av hälso- och sjukvårdspersonal som har goda förutsättningar att utföra arbetet i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

SPF Seniorerna

Hantverkargatan 25, Box 225 74, 104 22 Stockholm

Tel 08-692 32 50 info@spfseniorerna.se

Org nr 88 80 00-2830 Pg 607678-0 Bg 5959-0182

www.spfseniorerna.se

16.2.2 Förslag om verksamhetschefens ansvar

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att det av lagen ska framgå att verksamhetschefen ska säkerställa att hälso- och sjukvårdspersonalen har goda förutsättningar att utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

16.3.3 Förslag om samråd kring vårdens övergripande resultat och framtida inriktning

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att regeringen och landstingen ska inrätta ett nära och regelbundet samråd där de utifrån en gemensam målbild för hälso- och sjukvårdens utveckling bland annat bör överenskomma om insatser till följd av identifierade brister vad gäller kunskapsbaserad och jämlik vård.

16.3.4 Förslag om nationell process för särskilda satsningar

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att en nationell process för särskilda satsningar fastställs inom ramen för samrådet av regeringen, landstingen och när relevant också kommunerna.

16.3.5 Förslag om förtydligad samverkansskyldighet för huvudmännen

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att nya bestämmelser ska införas där det framgår att landstingen är skyldiga att samverka med andra landsting och kommuner i frågor om nationell kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvården.

SPF Seniorerna anser att en ökad skyldighet till samverkan mellan olika aktörer i hälso- och sjukvården är en förutsättning för ett bättre kunskapsstöd och kunskapsstyrning.

Förbundet vill påminna om en utomordentligt viktig samrådspart när det gäller patienters och andra användare. I stort sett varje kommun och landsting och regioner har inrättat pensionärsråd. Dessa menar vi ska vara en given samtalspart och samverkanspartner för aktörerna i hälso- och sjukvården samt äldreomsorgen.

16.3.6 Förslag om att inrätta vårdkommittéer

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att lagen om läkemedelskommittéer upphävs och ersätts av den nya lagen om vårdkommittéer.

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag om en ny lag om vårdkommittéer vars huvuduppdrag ska vara nationell kunskapsstyrning i landstinget och i de kommuner som är belägna i landstinget.

Förslaget om vårdkommittéer är positivt. Däremot bedömer vi att vårdkommittéernas uppdrag blir alltför stort och komplicerat om läkemedelskommittéernas arbete också ska innefattas i deras ansvar. Läkemedelskommittéernas uppdrag är betydligt bredare än den kunskapsstyrning som föreslås bli vårdkommittéernas huvuduppdrag, varför lagen om läkemedelskommittéer inte bör upphävas.

16.3.8 Förslag om ett nationellt kansli

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att regeringen ska inrätta ett kansli för kunskapsbaserad och jämlik vård.

SPF Seniorerna anser att de uppgifter som kansliet föreslås ha mycket väl skulle kunna rymmas i Socialstyrelsens utvecklade roll, såsom den beskrivs i utredningens avsnitt 16.5 En mer samordnad och effektiv myndighetsstyrning.

16.4 Förslag om en nationell digital kunskapstjänst

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att en nationell digital kunskapstjänst ska inrättas i syfte att skapa förutsättningar för vårdprofessionerna hos alla sjukvårdshuvudmän att enkelt söka och få tillgång till kunskap.

16.5.1 Förslag om en utvecklad roll för Socialstyrelsen

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att Socialstyrelsens instruktion ska ändras för att förtydliga Socialstyrelsens roll i kunskapsstödjande och kunskapsstyrande hänseende.

16.5.2 Förslag om bättre förutsättningar att utveckla och använda kunskapsstöd

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att Socialstyrelsens ska ges huvudansvar för att stödja huvudmännen i frågor som syftar till att utveckla och använda kunskapsstöd genom ökad digitalisering, bland annat genom standarder, nationellt fackspråk och informationsstruktur.

I dag har Socialstyrelsen har en särställning när det gäller kunskapsstöd och kunskapsstyrning. Det är positivt att detta myndighetsuppdrag föreslås stärkas. Vi menar att det borde stärkas till den grad att ett särskilt kansli för kunskapsbaserad och jämlik vård blir överflödigt.

16.5.3 Förslag om Socialstyrelsens nationella riktlinjer

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att Socialstyrelsens nationella riktlinjer ska renodlas till underlag för planering och prioritering till stöd för politiker och andra beslutsfattare inom landsting och kommuner.

SPF Seniorerna anser att det är principiellt fel att tudela kunskapen. En kunskap för styrning av hälso- och sjukvård, och en kunskap för genomförande av samma sak, riskerar att försämra förståelsen för ledning och utveckling av hälso- och sjukvården. De nationella riktlinjerna har dessutom ett värde som basal kunskap för stora delar av vården.

16.5.4 Förslag om Rådet för statlig styrning med kunskap

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att Rådet för statlig styrning med kunskap avseende hälso- och sjukvård samt socialtjänst koncentrerar sitt arbete till frågor som rör socialtjänst och byter namn till Rådet för statlig styrning med kunskap avseende socialtjänst.

16.5.5 Förslag om förändringar gällande SBU

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att vårdens behov av vetenskapligt stöd blir mer tillgängligt, effektivt och brett genom att SBU utvecklar den nationella upplysningstjänsten och stödet till systematisk utbildning och handledning till de som gör kunskapsunderlag.

16.5.6 Förslag om förändringar gällande Läkemedelsverket

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att Läkemedelsverkets behandlingsrekommendationer ska upphöra som separat kunskapsstödsprodukt och att Socialstyrelsen blir ansvarig myndighet för rekommendationer kring läkemedelsbehandling.

SPF Seniorerna stöder inte utredningens förslag att ansvaret för utgivningen av Läkemedelsboken flyttas till landstingen.

SPF Seniorerna anser att Läkemedelsboken är en del i kunskapsstyrningen och lärandet. Socialstyrelsen borde därför i konsekvensens namn ansvara för utgivningen av Läkemedelsboken.

16.5.8 Förslag om förbättrad nationell uppföljning

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag om en förstärkt nationell uppföljning av kunskapsbaserad och jämlik vård. Socialstyrelsen och Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vårdanalys) bör utifrån sina respektive roller ges i uppdrag att ansvara för nationella och återkommande uppföljningar där frågan om kunskapsbaserad och jämlik vård blir föremål för djupgående analyser.

16.6 Förslag om en genomförandekommitté

SPF Seniorerna stöder utredningens förslag att en genomförandekommitté tillsätts för att möjliggöra ett effektivt genomförande av utredningens förslag och i samverkan med landstingen genomföra erforderliga insatser.

SPF Seniorerna anser att en så omfattande förändring som utredningen föreslår och med så många aktörer som ska samverka kräver någon form av central styrning och stöd.

I detta ärende har SPF Seniorernas förbundsstyrelse beslutat. Martin Engman, samhällspolitisk chef, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också sakkunnige Gustaf Bucht deltagit.

Eva Eriksson
Förbundsordförande